

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003128

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 23-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Державного податкового університету "Про видачу диплома доктора філософії Савченку С." № 1108 від 22.09.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савченко Сергій Олександрович

2. Sergiy Savchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9766-4433

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 05-09-2025

Спеціальність за освітою: Фінанси і кредит

Місце роботи здобувача: Державна податкова служба України

Код за ЄДРПОУ: 43005393

Місцезнаходження: Львівська пл., 8, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10428

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52.13, 06.73.15

Тема дисертації:

1. Забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання
2. Ensuring Ukraine's Economic Interests through Tax Regulation Instruments

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та по-новому вирішено важливе наукове завдання, що полягає в поглибленні теоретичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення використання апарату інструментів податкового регулювання у процесі забезпечення економічних інтересів держави Україна. В роботі охарактеризовано різні групи інструментів податкового регулювання. Показано, що селективні інструменти, мотивовані соціальною, екологічною, економічною політикою, які спроможні опосередковано забезпечити національні економічні інтереси, зводяться до надання податкових пільг. Зазначено, що в науковій літературі ставлення до податкових пільг варіюється залежно від економічної школи: від критики втручання у ринок до підтримки їх як інструменту державного стимулювання. В контексті податкових пільг відмічено, що сучасна податкова політика має враховувати не лише фіскальні цілі, а й потребу в інноваційному розвитку та майбутньому відновленні та зростанні. Акцентовано на необхідності балансування між податковою підтримкою та уникненням викривлення конкурентного середовища. Здійснено ідентифікацію та класифікацію податкових пільг, спираючись на змістовний

науковий підхід до розуміння податкової пільги, який не обов'язково збігається із формально юридичним з прямою вказівкою в податковому законодавстві на те, що певна норма вважається податковою пільгою. Показано, що сутність змістовного наукового підходу полягає в цілісному сприйнятті податкової пільги як певної переваги окремих категорій платників податків порівняно з іншими. При цьому результати такої переваги можуть проявлятися як у зниженні податкового тягара, так і в будь-якому іншому зменшенні обсягу виконання податкового зобов'язання. З цих позицій до податкових пільг віднесено: податкові канікули, податковий кредит, звільнення від оподаткування, податкові знижки, податкове вирахування, зменшення податкового зобов'язання, встановлення зниженої ставки податку. Акцентовано, що за своєю сутністю податкові пільги націлені на забезпечення реалізації інтересів зацікавлених груп, а відтак в потенціалі можливостей можуть сприяти реалізації загальнонаціональних економічних інтересів. Проте, з іншого боку, надання податкових пільг спричиняє також бюджетні втрати. Дослідження статистичної інформації щодо обсягів і структури податкових пільг, що є втратами доходів бюджету, засвідчило чітко виражену тенденцію до їх зростання за останні п'ять років. Здійснено аналіз податкових надходжень як основного індикатора ефективності забезпечення економічних інтересів України інструментами податкового регулювання. В своєму дослідженні ми концентрувалися на їх оцінці з позиції доходів, справедливості і простоти. Показана висока доля податкових надходжень в доходній частині державного бюджету України. Представлена структура податконадходжень в розрізі різних податків як в абсолютному, так і у відносному вимірі. Проведено порівняння позицій України за структурою стягнутих податків з країнами ОЕСР. Виявлено, що податки на споживання (ПДВ та акцизний податок) є визначальними для податкових надходжень державного бюджету України. Практика формування доходної частини бюджетів в країнах ОЕСР показала, що там податки на споживання становлять близько однієї третини від загальних податкових надходжень. Це надало підстав для висновку, що структура податкових надходжень нашої держави як така, що має нижчу частку податків на доходи, має менший потенціал для втілення принципу справедливості в оподаткуванні. Динамічний структурно-галузевий аналіз податконадходжень в Україні показав також неоднорідність видів економічної діяльності в оподаткуванні. Узагальнено зміст забезпечення національних економічних інтересів у сфері справляння податків і зборів. Визначено, що сучасний стан системи оподаткування характеризується наявністю деструктивних економічних процесів, які впливають на результативність забезпечення національних економічних інтересів, що в сучасних умовах є складним і багатоаспектним процесом. Він зумовлений двома принциповими факторами, пов'язаними з необхідністю формування відповідного рівня фіскальних вилучень для забезпечення потреб оборони та збереження умов для економічної активності всіх суб'єктів. Відповідно, податкові інструменти можуть розглядатися як засіб забезпечення національних економічних інтересів, а також як причина посилення загроз їх дотримання. В роботі, спираючись на аналіз наукових досліджень справедливості в оподаткуванні, висунута і перевірена за допомогою математично-статистичних підходів гіпотеза, яка адекватно пояснює високий рівень підтримки прогресивного оподаткування доходів в Україні як реакцію на несправедливість, зумовлену корупцією та нерівністю. З цих позицій аргументовано доцільність запровадження не тільки прогресивного оподаткування ПДФО, а й оподаткування багатих і представлено систематизований іноземний досвід реалізації цієї пропозиції.

2. The dissertation provides a theoretical generalization and offers a novel solution to an important scientific problem, which lies in deepening the theoretical foundations and developing practical recommendations for improving the use of tax regulation instruments in the implementation of the economic interests of the state of Ukraine. Tax benefits are identified and classified based on a substantive scientific approach that does not necessarily align with the formal legal definition, which might explicitly label a norm in tax law as a benefit. The essence of this scientific approach is a holistic perception of a tax benefit as a certain advantage for specific categories of taxpayers compared to others. Such advantages may result in reduced tax burden or any other form of decreased tax obligation. From this perspective, tax benefits include: tax holidays, tax credits, exemptions, tax rebates, deductions, liability reductions, and the application of reduced tax rates. It is emphasized that the nature of tax benefits is aimed at realizing the interests of specific groups, and potentially contributing to the implementation of national economic interests. However, on the other hand, tax benefits also cause budgetary

losses. Statistical analysis of the volume and structure of tax benefits, which equate to revenue losses, shows a clear trend of growth over the past five years. An analysis of tax revenues is conducted as a primary indicator of the efficiency of ensuring Ukraine's economic interests through tax regulation instruments. The research focuses on evaluating revenues in terms of amount, fairness, and simplicity. It is shown that tax revenues constitute a significant portion of the state budget of Ukraine. The structure of tax revenues by various taxes is presented in both absolute and relative terms. Ukraine's position is compared with OECD countries regarding the structure of collected taxes. It is found that consumption taxes (VAT and excise duties) are dominant in Ukraine's state budget. OECD practices show that consumption taxes make up about one-third of total tax revenues. This leads to the conclusion that Ukraine's lower share of income taxes implies a reduced capacity to realize tax fairness principles. The dynamic structural-sectoral analysis of tax revenues in Ukraine also revealed the heterogeneity of economic activities in terms of taxation. The essence of ensuring national economic interests in the field of taxation and levies is summarized. It is determined that the current state of the tax system is characterized by destructive economic processes that affect the effectiveness of ensuring national economic interests. This process is complex and multifaceted, shaped by two key factors: the need to ensure an appropriate level of fiscal withdrawals to meet defense needs and to preserve conditions for economic activity across all entities. Accordingly, tax instruments can be viewed both as instruments for securing national economic interests and as sources of threats to their realization. Based on the analysis of scientific studies on tax fairness, a hypothesis is proposed and tested through mathematical and statistical approaches. It explains the high level of public support in Ukraine for progressive income taxation as a response to perceived injustice driven by corruption and inequality. From this perspective, the introduction of not only a progressive personal income tax but also wealth taxation is justified, and a structured overview of international practices supporting this policy is provided.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Біленко О.В., Савченко С.О. Трансформація механізму податкової політики в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. Випуск № 46 / 2022 DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-19>
- 2. К.І. Швабій, С.О. Савченко. Економічні інтереси, оподаткування та справедливість. Економічний вісник Дніпровської політехніки. 2023. №4 (74). С. 45-52. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2023/4/EV20234_045-052.pdf DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/84.045>
- 3. Савченко С. Механізми збалансованості економічних інтересів та методологія узгодженості регуляторних інструментів у сфері податкових відносин. Наукові перспективи. 2024. № 11(53). С.756-769. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11\(53\)-756-769](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-11(53)-756-769)
- 4. Савченко С.О. Податки та національні інтереси // Дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та практичні аспекти. Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції 18 лютого 2022 року м. Одеса.; ОНУ ім. Мечникова. – Одеса: Бондаренко М.А., 2022. – 142 с.
- 5. Савченко С. О. Податкові аспекти національної економічної безпеки // Підприємництво в умовах сучасних викликів : загрози, обмеження та можливості: збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної конференції «Економічні перспективи підприємництва», (18-19 лютого 2022 р., м. Ірпінь) : 12 Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 206 с.

- 6. Савченко С. О. Можливості досягнення стійкості податкової системи в Україні. // Економічні перспективи підприємництва у воєнні часи та опісля [Електронне видання] : збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 22 травня 2023 року). – Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. – 718 с. PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний депозитарій. ISBN 978-966-337-694-3 С.287-289. URL: <https://drive.google.com/file/d/1FpeJipvOPPe73F3DPfdzdyZ8EoJs4GKQ/view>
- 7. Савченко С. О. Інтеграція економічних інтересів в теорію повоєнної реконструкції економіки // Міжнародний історичний досвід повоєнної реконструкції економіки: уроки для України : матеріали міжнародної науковопрактичної конференції (Київ, 27 квітня 2023 р.) / ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», Інститут вищої освіти НАПН України. – Електрон. дані. – К., 2023. – 125 с. – Режим доступу: : <http://ief.org.ua/wpcontent/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-rekonstrukcii-uroky-dlaUkrainy.pdf> ISBN 978-617-7644-64-3 (електронне видання) URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojenrekonstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf>
- 8. Савченко С.О. Інтереси в історії економічних ідей // «Гальчинські читання». Збірник матеріалів міжнародної наукової конференції 02.11.2023 р., м. Київ : НІСД. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-12/tezi-gch_gotove_final_18.pdf
- 9. Савченко С.О. Обґрунтування потреби в інституційній адаптації податкової політики задля реалізації загальнонаціональних інтересів // Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції [Електронне видання] : збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 8 грудня 2023 року. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 698 с. – PDF-формат ;
- 10. Савченко С.О. Війна і податки: чи перемагає патріотизм мотивацію безбілетника // Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління, матеріали III Міжнародного форуму / за заг. ред. проф. А. І. Ігнатюк : Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. Міжнародний форум EFBM 3.0 «Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління. ВІД ВІДНОВЛЕННЯ ДО ЗРОСТАННЯ». – 1125 с. Дослідницька секція «Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.». 198 с. (С.338- 342) 21-24 травня [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tinyurl.com/y98swbf3>
- 11. Савченко С.О. Про поведінкову податкову економіку // Економічні перспективи підприємства: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови [Електронне видання] : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 31 травня 2024 р. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. 628 с. С.197-202.
- 12. Савченко С.О. Економічні інтереси держави і приватних структур: проблеми виміру їх узгодженості // Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції [Електронне видання] : збірник матеріалів XV Міжнародної науково-практичної конференції, Ірпінь, 22 листопада 2024 року. Частина 1. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. –729с. С. 161-163.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U000718

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швабій Костянтин Іванович

2. Kostiantyn I. Shvabii

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4837-391X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Валігура Володимир Андрійович

2. Volodymyr A. Valihura

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5114-3886

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Західноукраїнський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 33680120

Місцезнаходження: вул. Львівська, буд. 11, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сідельникова Лариса Пертівна

2. Larysa Sidelnykova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7182-2923

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05480298

Місцезнаходження: Бериславське шосе, буд. 24, Херсон, 73008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тучак Тетяна Володимирівна

2. Tetiana V. Tuchak

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4696-924X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лазебник Лариса Леонідівна

2. Larisa L. Lazebnyk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2234-4093

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ізмайлов Ярослав Олексійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Ізмайлов Ярослав Олексійович

Шкуренко Наталія Григорівна

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна